

Min lod i livet

Når Kain løfter hånden mod sin bror og slår, er det svært at sige, hvad der vejer tungest - hans vilje til at gøre ondt eller noget, Kain ikke selv er herre over.

INTRODUKTION

Kain slår sin bror Abel ihjel. Det har han gjort i mere end 2000 år. Og i lige så lang tid har han været mærket - stemplet som fredløs af Gud.

Men hvad fik Kain til at handle, som han gjorde?

Kain er den førstefødte. Han skal overtage Adam og Evas gård og arbejde som bonde, en hård og slidsom tilværelse. Abel, den yngste, skal være hyrde. Hans liv virker lettere.

Mens Kain fjerner sten og tidsler fra den tørre jord, vokser noget i ham. Noget mørkt. Jalousi. Vrede. Følelsen af uretfærdighed. Det retter sig mod broren, som han slår ihjel.

Gud fortæller Kain, at han valgt det onde frem for det gode.

Men her åbner det store filosofiske spørgsmål sig: **Havde Kain egentlig et valg?** Var han fri til at vælge sine tanker? Sine meninger? Sine følelser? Sine handlinger? Sin hele person? Eller var det hele allerede bestemt - hans skæbne skrevet fra begyndelsen af noget uden for ham? Fortællingen sætter scenen for det filosofiske FRIHEDSSPØRGSMÅL.

FORBEREDELSE

- Anskaf en børnevenlig version af bibelfortællingen. Fx Ida Jessen og Hanne Bartholins *Bibel historier*.
- Print og klip "perspektiv-brillerne". Der skal være lige så mange briller, som der er elever. Du kan også projicere dem op på tavlen.
- Find Tv-klippet: *Drengen der ikke kan åbne smørpakken* (se under aktivitet 1).

I UNDERVISNINGEN

1

EKSPERIMENT:

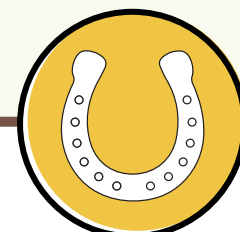
- Test elevernes intuition - kan man selv vælge om man vil betragte en person med 'kærlighed' eller med 'had'? Er man med andre ord fri til at stemme sig selv?
- Eleverne skal trække en **BRILLE**, der udtrykker en *tanke*, en *følelse* og en *mening/grundholdning*. De skal nu forsøge at se klippet: *Drengen der ikke kan åbne smørpakken*, ud fra den stemthed.

 Byt evt. kort, så eleverne både prøver 'kærlighed-' og 'had'-brillen.

 Eleverne kan også udvikle deres egne briller, som udtrykker meninger, følelser og fordomme, som man kan se verden igennem. Tænk fx på Inderst inde.

Der kan man bare se (Ep. 2). Findes på DR Gensyn. Det valgte klip: *Drengen der ikke kan åbne smørpakken* (fra 2:00-3:32). Vil du prøve med et andet klip? Gør det.

2

DIALOG:

- Tag temperaturen med ankerspørgsmålet. Lad eleverne eksemplificere med deres BRILLE-erfaring.

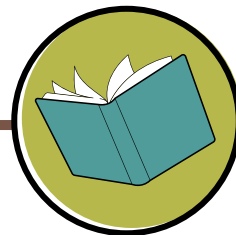

Vælger man selv om vil se på en person med had eller kærlighed?

I UNDERVISNINGEN

3

OPLÆSNING:

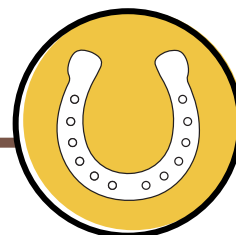
- Læs højt fra myten *Kain og Abel*. Læs hele fortællingen. Eleverne skal blot opleve fortællingen i sin helhed i første omgang.

Spørg evt. eleverne til, hvordan Kain og Abels liv adskiller sig fra børns liv i dag, for at understøtte forståelsen af den mærkværdige verden, hvor Gud taler til mennesker, børn arbejder og hvor man er født ind i en rolle.

- Lav en **skillelinje** midt på gulvet. Læg de 5 frihedsspørgsmål frem (s. 11-15). Deltagerne skal afgøre om de skal placeres i 'friheds-' eller 'ufrihedsfeltet' (se side 6 for modellering).
- Læs nu fortællingen højt igen, hvor eleverne er bundet til det lytteformål.

I UNDERVISNINGEN

4

DIALOG:

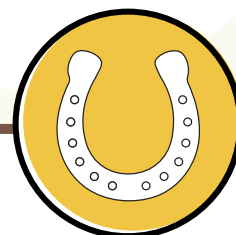
- Inviter alle til at deltage i den fælles dialog om ankerspørgsmålet. Fortsæt dialogen, indtil deltagerne virker til at have sagt alt de finder vigtigt, for at kunne kvalificere deres svar.
- Lad eleverne vælge, hvilke af de 5 frihedsspørgsmål, som de vil flytte på, når de tager ordet.

Start altid med en makkersamtale, så eleverne kan øve og teste deres svar med en sidemakker, først.

Er Kain fri til vælge hvad, han (tænke/mener/føler/gør/er)?

5

DIALOG:

- Spørgsmålet er nu, om elevernes holdning til frihedsspørgsmålet påvirker deres holdning til, om Kain kan holdes skyldig, og hvordan han skal straffes. Dertil knytter sig et underliggende spørgsmål om straffens formål: Er den opdragende, eller har den blot til formål, at gengælde eller beskytte de udsatte?

Er Guds straf af Kain passende?

FILOSOFISKE BEGREBER

Forskelsbehandling

Arbejde

Arv/skæne

Gode/onde

Affekt -
Vrede/had/jalousi

Opdragelse

Mord

Rettigheder

Frihed/valg

INDLEJREDE SPØRGSMÅL

- Hvilke ting er sværest at vælge frit: hvad man gør, hvad man føler, hvad man mener, hvad man tænker, hvem man er som person?
- Er det mest Gud, familien eller Kain selv, der former hans valg?
- Er det mere frit at følge sine følelser eller at holde dem tilbage?
- Er Kain født til at blive morder eller blev han det?
- Kan nogen være født til at blive onde?
- Kan man være ond uden at ville det være ond?
- Kan en følelse blive noget man nærmest er?
- Ville ethvert andet menneske have handlet som Kain, hvis man var bragt i hans situation? (Er vi alle Kain?)
- Kan man bevise, at man er fri eller ufri?
- Hvad er vigtigst for at kunne vælge frit - vilje eller fantasi? (Selvindsigt eller selvkontrol etc.)
- Bliver Kain mest forstået eller misforstået af Gud/Adam/Abel?
- Er forskelsbehandling af børn roden til alt ondt? (fx at behandle forskellige på baggrund af køn eller alder)?

Skillelinje

Eleverne
sidder i
heste-
skoformation

Frit

Gør

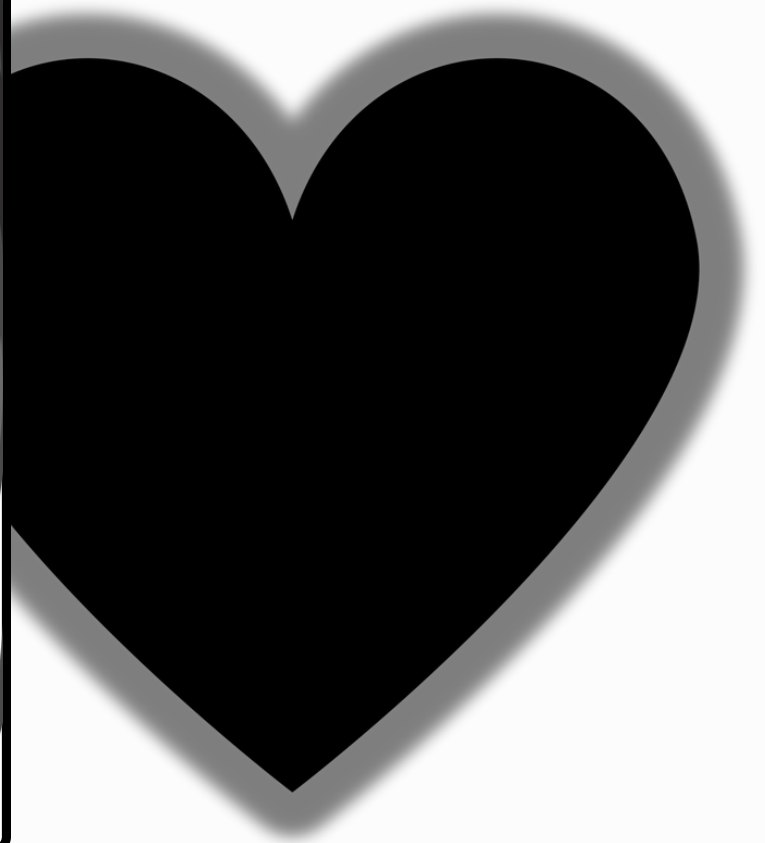
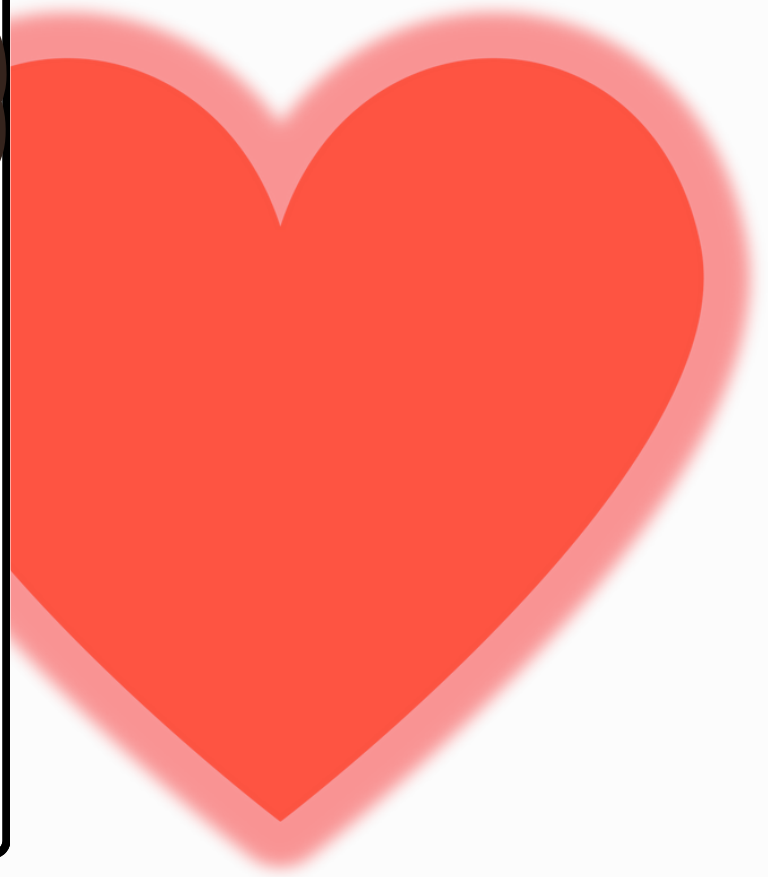
Føler

Mener

Tænker

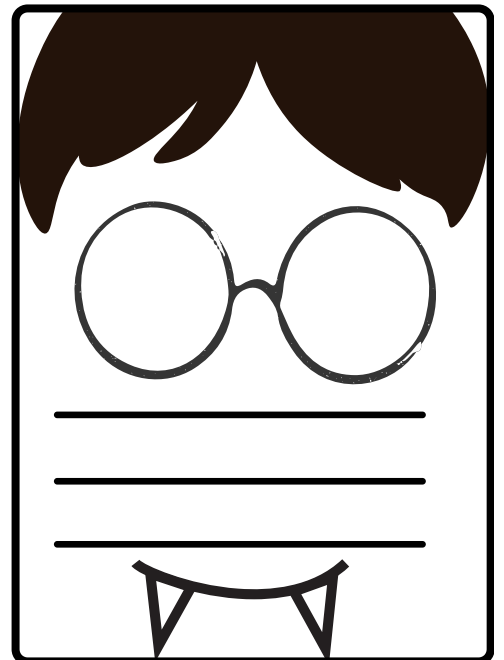
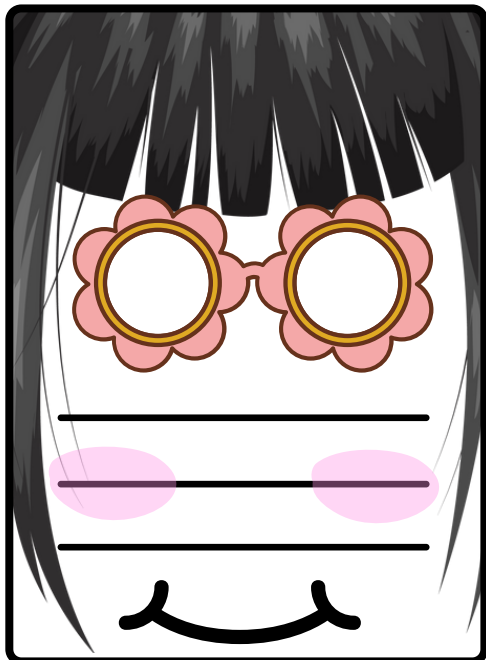
Person

Ufrit

Er Kain fri til at vælge, hvad han gør?

Ex: Er Kain fri til at slå sin bror ihjel – eller er det noget, der sker, fordi alt andet har presset ham derhen?

Er Kain fri til at vælge, hvad han føler?

Kan Kain vælge ikke at være jaloux eller hade? Kan han endog
vælge at blive glad her gang han ser Abel?

Er Kain fri til at vælge, hvad han mener?

Hvis Kain mener, at Gud elsker Abel mere – kunne han mene
noget andet, hvis han prøvede?

Er Kain fri til at vælge, hvad han tænker?

**Kommer tankerne af sig selv, eller kan man styre dem? Kunne
Kain tænke anderledes om sin bror, hvis han ville?**

Er Kain fri til at vælge, hvem han er som person?

Er Kain født til at blive en, der hader og gør ondt – eller kunne han have valgt at være en anden type person?